

Koncertzālē “Latvija” skanēs Perta un Kančeli kinomūzika

Sestdien, 15. martā, plkst. 17.00 koncertzālē “Latvija” notiks īpašs koncerts, kurā skanēs ievērojamo komponistu Arvo Perta un Gija Kančeli mūzika. Abiem komponistiem šogad atzīmējama 90 gadu jubileja, bet koncerts būs veltījums viņu muzikālajam mantojumam un brīnišķīgajai mūzikas pasaulei.

Koncertā piedalīsies “Xylem Trio”, Ventspils kamerorķestris, soliste Aija Vītoliņa, akordeoniste Inita Āboliņa, pianiste Zane Volberga, čellists Pēteris Ozoliņš, koncerta vadītāja būs Latvijas radio un televīzijas personība Liene Jakovļeva, muzikālos priekšnesumus vadīs diriģents Aigars Meri.

Arvo Perts (1935) ir viens no pasaulē atskaņotākajiem klasiskās mūzikas autoriem. Viņa 70 gados izgudrotajā daiļrades metodē *tintinnabuli* jeb zvaniņu tehnikā radītā mūzika ir vienkārši skanoša, ausij tīkama un reizē arī izsmalcināta. Liela daļa Arvo Perta mūzikas ir sakrāla, iedvesmota no liturģiskiem tekstiem, radot dziļu, meditējošu atmosfēru. Padomju okupācijas laikā Igaunijā, kur varas iestādes centās atklāt kristīgās ticības apliecināšanu, tas bija tabu. Viņu uzskatīja arī par pārāk ietekmētu no Rietumiem, kur Perts bija sācis izpelnīties kritiķu atzinību. Paralēli muzikālajiem eksperimentiem un savas mūzikas valodas veidošanai, Perts ļoti ražīgi darbojās kinomūzikas nozarē Tallinas kinostudijas paspārnē. Pašam to negribot, komponists kļuva par brīvmākslinieku un viņa kinomūzika – teju par vienīgo, oficiālās varas pieļauto izpaušmes veidu.

Tā radās mūzika vairāk nekā 40 filmām – mākslas filmas, dokumentālais kino, animācija. Sadarbībā ar Arvo Perta centra darbiniekiem iepazītas komponista kinomūzikas partitūras, kas ir pārsteidzošas, novatoriskas, ilustratīvas, spilgtas liecības par komponista daiļrades līkločiem, meklējot savu muzikālās izteiksmes valodu.

Gija Kančeli (1935-2019) galvenokārt pazīstams ar saviem simfoniskajiem un vokāli simfoniskajiem darbiem, bet viņa ieguldījums teātra un kinomūzikā ir neatsverams. 20 gadus Kančeli bija Tbilisi Šotas Rustaveli teātra mūzikas direktors, radot mūziku apmēram 50 izrādēm un 60 filmām. Saņemot pirmo pasūtījumu kinostudijā, Kančeli pieņēma virkni revolucionāru lēmumu, piemēram, samazinot visur klātesošā standarta – simfoniskā orķestra – lomu. Tā vietā tika piesaistīts instrumentāls ansamblis, kurš ir elastīgs un, pēc komponista domām, vairāk piemērots savdabīgai “tapiera” lomai. Kančeli pirmais Gruzijas kinostudijā arī sāka pielietot principu – sākotnēji radīt uzfilmēto materiālu un tikai tad sacerēt mūziku. Iegūstot jaunas nianšes un kvalitāti, Gruzijas kinostudijā veidoto filmu mūzika apbūra klausītājus un skatītājus, kā arī veidoja Kančeli komponista rokrakstu, kas vēlāk izpaudās gan simfoniskajā mantojumā, gan citos mūzikas žanros.

Komponistu saistīja sirsnīga draudzība un radoša sadarbība ar daudziem Latvijas mūziķiem, arī starptautiski atzīto “Xylem Trio”, kurā muzicē sitaminstrumentālists Rihards Zaļupe, saksofonists Oskars Petrauskis un pianists Raimonds Petrauskis. Trijotnes repertuāram ir diezgan neiespējami piedēvēt kādu konkrētu mūzikas žanru, tādēļ to dēvē par “crossover”, proti, dažādu mūzikas stilu, novirzienu apkopojumu un sajaukumu. Sadarbība ar Kančeli tika uzsākta jau 2007. gadā – vien gadu kopš trio izveidošanas –, bet 2010. gadā tika izdots mūzikas albums “In the Mood of Giya Kancheli”, kas saņēmis Lielo mūzikas balvu instrumentālās mūzikas kategorijā un tika nominēts arī kategorijās “Gada debija” un “Labākais instrumentālās, filmu vai teātra mūzikas albums”. “Xylem Trio” veidotās aranžijas no šī mūzikas albuma un “Round Giya Kancheli” (2018) saspēlē ar Ventspils kamerorķestri un dziedātāju Aiju Vītoliņu veidos koncerta otro daļu. Koncertu organizē SIA “Kurzemes filharmonija” ar Ventspils valstspilsētas pašvaldības atbalstu. Biļetes iegādājamas koncertzāles “Latvija” kasē, kā arī citās “Biļešu paradīzes” tirdzniecības vietās un interneta vietnē bilesuparadize.lv

